

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ НАГЛЯДУ МІЛІЦІЇ ЯК ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ

Пастушенко Сергій,

ад'юнкт кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ *Омельченко О.Є.*

Заходи процесуального примусу завжди відігравали значну роль в кримінальному процесі. Їхньою основною метою є допомога у виконанні всіх завдань, що стоять перед кримінальним процесом. Застосування заходів процесуального примусу завжди тягне за собою обмеження прав і свобод особи, щодо якої вони застосовуються.

Найбільший вплив на свободу людини здійснює такий захід процесуального примусу як взяття під варту, який повністю позбавляє людину можливості вільного пересування, поміщаючи її в спеціальні установи. В більшості міжнародних актів, що регулюють відносини в сфері захисту прав людини сказано, що запобіжний захід у вигляді тримання під вартою повинен застосовуватися як крайній захід, коли іншим шляхом досягти цілей правосуддя неможливо. Нажаль в Україні склалася така практика, що взяття під варту застосовується необґрунтовано часто, в тому числі і до неповнолітніх осіб.

Неповнолітні це є вразливі і ще повністю несформовані особистості, вплив на яких цього запобіжного заходу є вкрай негативним, особливо в тих випадках, коли його можна було уникнути. Система заходів процесуального примусу, що застосовується до неповнолітніх в кримінальному процесі України є недосконалою і потребує адаптації до норм міжнародного права.

Збільшення кількості запобіжних заходів не пов'язаних з позбавленням волі можуть реально зменшити кількість застосування найсуворішого запобіжного заходу, особливо до неповнолітніх обвинувачених. Необхідно відзначити, що система запобіжних заходів, передбачених діючим кримінально-процесуальним кодексом України має незначний обмежувальний характер, а тому за допомогою них не можливо ефективно здійснювати вплив на неповнолітніх обвинувачених. В своїй більшості вони схожі між собою, наприклад особиста порука, порука громадської організації або трудового колективу, чи віддання неповнолітнього під нагляд батьків, опікунів, піклувальників або адміністрації дитячої установи за своїми правовими обмеженнями схожі, різниця в суб'єкті, на який покладається контроль за їх здійсненнями.

На нашу думку необхідно введення нових, більш дієвих запобіжних заходів, що не пов'язані з позбавленням волі але мають значний спектр обмежень. Такими можуть стати: віддання під нагляд міліції, домашній арешт, тощо. Якщо спектр обмежень і контролю за поведінкою неповнолітнього при застосуванні подібних запобіжних заходів чітко прописати і створити реальний механізм їх застосування і контролю за їх застосуванням, то вони можуть стати реальною альтернативою взяттю під варту. При цьому вплив на психіку неповнолітнього буде мінімальним, а контроль за ним дієвим і ці заходи реально досягнуть поставленої перед ними мети.

Спектр обмежень, що передбачений при застосуванні запобіжного заходу у вигляді передачі під нагляд міліції є менш суворим ніж при застосуванні запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, чи домашнього арешту. В той же час кількість обмежень при застосуванні цього запобіжного заходу більша, ніж при застосуванні інших запобіжних заходів не пов'язаних з позбавленням волі. Таким чином цей запобіжний захід доповнює систему запобіжних заходів, які не пов'язані з позбавленням волі. На нашу думку широкий спектр запобіжних заходів дає більшу альтернативу при їх виборі і збільшує можливість вибору запобіжного заходу не пов'язаного з позбавленням волі у відповідності з даними, які характеризують особу яка вчинила злочин, даних про вчинення злочину і її відношення до вчиненого діяння.